

Oslo, 11.10. 2023

Til Rovviltnemnd 4 og 5 (sfovpost@statsforvalteren.no, sfinpost@statsforvalteren.no)

Kopi: (post@miljodir.no; Postmottak@kld.dep.no)

Klage på vedtak om lisensjakt på ulv i ulvesona i region 4 og 5. Nei til jakt i ulvesona i 2024!

Naturvernforbundet viser til nemnd 4 og 5 sitt vedtak i Fellessak 4/23 «Fastsetting av kvote og område for lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen i 2024».

Møtet ble avholdt 18.09. og vi ble varslet gjennom «Varsel om vedtak i Miljøvedtaksregisteret 20.09. Naturvernforbundet har klagerett på vedtaket og klagen er framsatt innenfor tidsfristen.

Rovviltnemnd 4 og 5 vedtok på møtet å skyte tre stabile familiegrupper innenfor ulvesona. Til sammen utgjør dette inntil 18 ulver innenfor ulvesona. Formålet er å skyte alle ulvene i det helnorske reviret Rafjellet samt i de to grenserevirene Rømskog og Fjornshöjden.

Naturvernforbundet klager på vedtaket på bakgrunn av nedenforstående argumentasjon. Vi mener at det ikke er grunnlag for ulvejakt i ulvesona i 2024.

Vi ber om at vedtaket endres og at det ikke åpnes for ulvejakt i ulvesona i 2024.

Ulven er en kritiske truet art i Norge (CR, Rødlista 2021) og freda av Kongen i statsråd.

Ulvesona er opprettet for å gi ulven i Norge et areal der ulven skal få leve og forvaltes på en økologisk og bærekraftig måte, slik Stortinget har vedtatt. Naturvernforbundet mener det derfor ikke må åpnes for å skyte stabile, forutsigbare ulvefamilier inne i ulvesona i 2024. Disse dyra er særlig viktige for å bevare noen individer av en kritisk truet art i Norge.

Naturvernforbundet mener det ikke finnes faglig eller juridisk grunnlag for skyting av stabile ulvefamilier innenfor ulvesona. Vi mener vedtaket er brudd på naturmangfoldloven, særlig §§ 4-10 og Bernkonvensjonens forpliktelser. Vedtaket er også i direkte konflikt med Stortingsforlikene om rovdyr, blant annet i forhold til det todelte målet siden det kun er argumentene til samfunnsinteresser som er negative til ulv som vektlegges i vedtaket og den vedtatte bestandsmålsettingen.

Nemndene inkluderer igjen skutte familiegrupper og døde ulver i sitt bestandsgrunnlag. Naturvernforbundet mener dette er helt feil og at kjent bestand i realiteten er betydelig mindre enn det nemndene legger til grunn. Bestandstill inkluderer ulvene som er kjent drept siste registreringsperiode (rovdata, 01.06. 2023). Tre grenserevir ble skutt og ødelagt sist vinter. Dermed er netto antall ynglinger 4,5 i registreringsperioden. Til sammen 26 døde ulver, 13 i

Norge og 13 i Sverige og antall netto ulver er jf statusrapport 11.05. 2023 på 63-66 ulver når både grensedyr og helnorske ulver er tatt med. Dette er en nedgang på 29-30 ulver (31% nedgang) sammenliknet med status forrige registreringsperiode, vinteren 2021-2022. Bestandssituasjonen er derfor langt svakere enn det nemndene har lagt til grunn. Naturvernforbundet mener det er lite kunnskapsbasert å benytte brutto bestandstall og at feil faktagrunnlag dermed legges til grunn for vurderinger av kvotevedtaket.

Nemnda hevder i sitt vedtak at kvoten «ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2024. Naturvernforbundet mener dette verken er synliggjort eller sannsynliggjort av nemndene siden vedtaket strekker seg mye lenger enn sekretariatets faglige anbefalinger uten oppdaterte vurderinger. Dermed er ikke kvoten og konsekvenser av vedtaket faglig godt nok vurdert. Dette anser Naturvernforbundet som betydelige feil når man vedtar storstilet utskyting av en kritisk truet art.

Det er i tillegg vedtatt store kvoter for skyting av ulv utenfor ulvesonen og til sammen kan en svært høy andel ulv skytes i Norge innenfor jaktperiodene 01.12. 2022. til 31.05. 2023. Bare i region 4 og 5 er det vedtatt at inntil 32 ulver kan skytes. Dette er et svært høyt antall og begrunnelsene er ikke faglig holdbare. Vedtaket om felling innenfor ulvesona utgjør langt flere ulver enn det sekretariatet la til grunn. Nemndene har ikke gjort noen faglig begrunnelse for konsekvenser for ulvebestandene når de vedtok en mye større kvote. Dette er svært uansvarlig forvaltning og helt uakseptabelt sett fra et biofaglig og juridisk ståsted. Naturvernforbundet påpeker at denne totale samlede belastningen IKKE er tilfredsstillende faglig vurdert i vedtaket, jf. § 9 og § 18 andre ledd i naturmangfoldloven. Dermed kan det heller ikke hevdes at andre deler av §§ 4 -12 er ivaretatt i vedtaket. Dermed er det heller ikke faglig holdbarhet i påstanden om at kvoten «ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2024.» Vedtaket er dermed i strid med naturmangfoldloven.

Vi påpeker også at det fra møte mellom norske og svenske forvaltningsmyndigheter den 7. september 2023 konkluderes blant annet med at det ikke er aktuelt for svenske myndigheter å åpne for lisensfelling av grenserevir. Dermed kan man i gitt situasjon risikere at enkeltdyr i flokkene skytes slik at man ender opp med splittede flokker. Dette er mange uheldige sider ved oppsplitting av flokker. I tillegg sies det i konklusjonen fra dette møtet at «Länsstyrelsen kommer med en skriftlig tilbakemelding til rovviltnemndene snarlig. Denne tilbakemeldingen vil følge med i videre prosess på norsk side». Vi kan ikke se at denne skriftlige tilbakemeldingen ligger ved saksdokumentene for endelig vedtak. Dialog med svenske myndigheter og konklusjoner knyttet til skyting av grenseflokker nevnes ikke i vedtaket. I Sverige, som har mye mer ulv og mange flere familiegrupper enn Norge, er det vedtatt skyting av seks familier og inntil 36 ulver, d.v.s. omtrent samme individkvote som i Norge på tross av nesten sju ganger så stor bestand.

Den kritiske genetiske situasjonen som ulvebestanden befinner seg i er ikke godt nok ivaretatt i vedtaket. Vi minner om at det ikke bare er dyr med spesielt verdifulle gener som er viktige for å forbedre den genetiske situasjonen. Også det totale antall dyr i en bestand er en kritisk og viktig faktor for å forsterke den genetiske variasjonen i en bestand. Høye jaktkvoter og stor prosentvis avskyting i en svært liten bestand er derfor i seg selv en betydelig negativ faktor.

Vi påpeker også at antall hunder som er drept av ulv i *hele* Norge siden 2016 er 39, jf sekretariatets innstilling (s. 19). Sekretariatet påpeker at skadeomfang og skadepotensiale på hund er begrenset forutsatt at det ikke jaktes med løshund, og at det ikke er revir som peker

seg ut som spesielt problematiske med tanke på skader på hunder. Når nemndene i sin begrunnelse for å skyte ulvene i revirene Rømskog og Fjornshöjden hevder at 49 hunder er drept siste 7 år så er dette ikke korrekt. «Hund tatt av ulv-argumentene» er også krisemaksimering og i strid med sekretariatets vurderinger. Dette virker som et forsøk på å framstille utfordringer i ulvesonen feilaktige og ikke i tråd med kunnskapsgrunnlaget.

Bakgrunn:

Naturvernforbundet viser til naturmangfoldloven og minner om at rovviltforvaltningen skal gjøres på et kunnskapsbasert grunnlag og i tråd med andre aktsomhetsparagrafer. Innenfor kunnskapsgrunnlaget ligger både naturmangfoldlovens generelle føringer, Bernkonvensjonens forpliktelser, bevaringsforpliktelser ifht CBD, aktsomhetsprinsippene §§ 4-12 i naturmangfoldloven, oppdaterte bestandsdata og biologiske/økologiske fakta og vurderinger. Bestandsutvikling både i Norge og i den totale sør-skandinaviske bestanden må legges til grunn, underlegges bedre faglig vurdering, også opp mot langsiktige bevaringspolitiske mål samt naturmangfoldloven. Vi finner det oppsiktsvekkende at nemndene ikke vektlegger viktige bevaringsprinsipper når de på en biologisk og kunnskapsbasert måte skal forvalte en kritisk truet og fredet art i norsk natur. Nemndene fokuserer nesten kun på bestandsmålet og næringsinteresser/§18 c. I tillegg legger de døde dyr og skutte familiegrupper til grunn for sine bestandsvurderinger, noe som faglig må påpekes at er helt fei. Klima- og miljødepartementet (KLD) har ved flere anledninger påpekt at det ikke er bare bestandsmålet som skal vektlegges eller være avgjørende. Den todelte målsettingen som Stortingsforliket har fastsatt i 2004 og den entydige føring om at rovdyra skal forvaltes på en økologisk og bærekraftig måte blir ikke fulgt opp på en faglig og juridisk tilfredsstillende måte for ulvens del. Dermed oppfattes nemndenes vedtak å være i strid med naturmangfoldlovens §§ 4-12.

Bernkonvensjonen sier entydig at skyting av truede arter skal være aller siste utvei når alle andre tiltak er forsøkt. Dette følger ikke Norge opp gjennom dette vedtak om å skyte vilkårlige ulver som ikke har gjort skade eller har en dokumentert unormal adferd. Alle ulvene oppfører seg som normal ulv. At enkeltdyr kan svinge innom veier eller kulturlandskap er vel kjent og helt normal adferd, og det er ikke til å unngå at enkeltdyr noen gnager kommer ganske nær bebyggelse. Slik er naturen uten at det er noe unormalt ved slik adferd. Det er heller ikke unormalt at ulv spiser elg, og mange steder i ulvesonen er det allerede for mye elg som utgjør en trussel mot biologisk mangfold, slik at om ulven har en liten begrensende effekt på elg så vil det være gunstig for biologisk mangfold i ulvesonen.

Naturvernforbundet vil understreke at Bernkonvensjonen har en rekke viktige forutsetninger, og omhandler mange flere arter enn den freda og kritisk trua arten ulv. Norge som nasjon har ratifisert den og forpliktet seg til å følge opp konvensjonen. Det er svært mange arter i Norge som skal forvaltes i tråd med Bernkonvensjonen, ikke bare ulv! Derfor er Bernkonvensjonen en svært viktig konvensjon som sammen med Naturmangfoldloven skal bevare vårt fantastiske og mest trua arts mangfold.

Konvensjonen har som mål å sørge for bevaring av ville dyr og planter og deres naturlige leveområder, i tillegg til å fremme europeisk samarbeid over landegrensene innen disse temaene. Mange arter og leveområder er truet i Europa. For å sikre at disse ikke går tapt, skal Bernkonvensjonen sikre at det tas spesielle hensyn til dem. Konvensjonen legger til grunn at hvert enkelt partsland har ansvar for å sikre levedyktige ville bestander av de artene som omfattes av liste II. Gjennom et pan-europeisk samarbeid blir det i økende grad utarbeidet handlingsplaner for utvalgte arter. Naturvernforbundet mener det er uakseptabelt å bruke

ulveforvaltningen til å vanne ut verdien av Bernkonvensjonen. Naturvernforbundet understreker at begge rovdyrforlikene på Stortinget (2004 og 2011) legger Bernkonvensjonen og norsk lovverk som overordna grunnlag for forvaltning av våre fire store rovdyr. Når forvaltningen leter etter smutthull til støtte for massiv lisensjakt på ulv, til og med vedtak om å skyte familiegruppe som vi deler med Sverige, så frykter vi at det kan sette en farlig presedens for hundrevis av andre arter i Norge som dekkes av konvensjonen.

Krypskyting er i liten grad vurdert som kritisk faktor. Krypskyting og andre ulovlige metoder for å drepe ulv står trolig for mye av dødeligheten for ulv viser forskning. Mange lederdyr i våre ulveflokker har forsvunnet på uforklarlig vis og en rekke personer er dømt de siste årene for krypskyting av ulv i Norge. Det er ingen tvil om at det foregår krypskyting av ulv i deler av Norge og årlig registreres krypskyting eller forsøk på dette på alle de fire store rovdirene og kongeørn. Her er det også store mørketall og krypskyting er vanskelig å avsløre. Dette er forhold som forvansker forvaltning og for ulv er krypskyting er en alvorlig trussel mot bestanden. Samtidig har det vært flere rettssaker de siste årene der det er avsagt strenge straffer til personer som er dømt for krypskyting av ulv, noe som med all tydelighet dokumenterer at krypskyting er en faktor. Naturvernforbundet hadde forventet at rovdyrnemndene inkluderte og tatt forvaltningsmessig høyde for krypskyting når de skal gjøre sine vurderinger i forvaltningen av rovdyr. Det betyr reduserte jaktkvoter. Dette har nemndene også denne gangen unnlatt å gjøre, noe som i betydelig grad øker usikkerheten for ulvebestanden og dermed er kunnskapsgrunnlaget (naturmangfoldloven § 8). Samlet belastning på bestanden (nml § 10) er på et faglig grunnlag tilnærmet umulig å vurdere. Derfor er det også merkelig, og en forvaltningsfeil, at nml § 9 om føre-var ikke vurderes. Disse følgefeilene gjør også at langsiktig overlevelse (nml § 5, forvaltningsmål) ikke følges opp på en faglig og juridisk tilfredsstillende måte.

Konklusjon:

Naturvernforbundet anser på bakgrunn av dette at det ikke finnes faglig eller juridisk grunnlag for skyting av stabile ulvefamilier innenfor ulvesona. Den norske delbestanden går nedover og antall individer er redusert med 31 % siden foregående år.

Vi anser vedtaket som konfliktdrivende og faglig uforsvarlig. Vi mener vedtaket er brudd på naturmangfoldloven og Bernkonvensjonens forpliktelser om bevaring av en kritisk truet art. Vedtaket er også i direkte konflikt med Stortingsforlikene om rovdyr, blant annet i forhold til det todelte målet og at, sitat: «rovdyra skal forvaltes på en økologisk og bærekraftig måte».

Vi finner ingen viltfaglig eller biologisk begrunnelse som tilsier at jaktkvote på ulv innenfor ulvesona er forsvarlig i forhold til bevaringsansvaret vi har for en kritisk truet art (CR). Kvoten er ikke i samsvar med moderne naturforvaltningsprinsipper og møter ikke målet om langsiktig bevaring av ulven i norsk natur. Ulvebestandens genetiske utfordringer med hensyn på innavlsgrad vurderes ikke på en faglig tilfredsstillende måte.

Vår klage er basert på faktisk kunnskapsstatus, bestandsutvikling, bestandens genetikk, vurderinger av biologiske og økologiske forhold, juridiske forhold etter naturmangfoldloven samt ansvar og forpliktelser knyttet til internasjonale konvensjoner for bevaring av biologisk mangfold og trua arter.

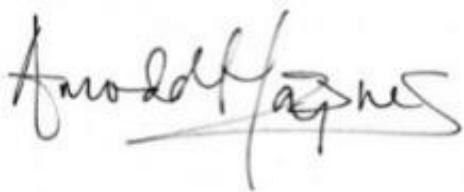
Naturvernforbundet mener at nemndenes behandling og vedtak er en meget god søknad for å avskaffe nemndene. Nemndene forholder seg ikke til Bernkonvensjonen, det foreligger klare brudd på naturmangfoldloven §§ 4-12 og det er brudd på Stortingets rovdyrforlik fra 2004.

Nemndene forholder seg heller ikke til faktisk levende bestand, men inkluderer skutte familiegrupper og døde ulver i sitt beslutningsgrunnlag. Manglende biologiske og økologiske vurdering av konsekvenser for bestanden og dokumentasjon av eventuell ny kunnskap som skal ligge til grunn for vedtaket er ikke gitt. Dette er et klart brudd med naturmangfoldloven, rovviltforskriften og nemndenes mandat.

Vi ber med dette om at Naturvernforbundets klage tas til følge og at det ikke åpnes for lisensjakt på ulv inne i ulvesona vinteren 2024.

Mvh

Naturvernforbundet, Naturvernforbundet i Innlandet, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Naturvernforbundet i Østfold.

Arnodd Håpnes
Fagrådgiver naturmangfold
Fagleder Naturvernforbundet

Ole Midthun /s/
leder
NNV Innlandet

Nikolai Norman /s/
leder
NNV Oslo og Akershus

Håkon Borch /s/
leder
NNV Østfold